

Լ. ԿԱՍՍԻԼ

ՀԵՔԻԱՐ ԱԼՅՈՇԿԱ-ՌՅԱԶԱՆԻ
Յ Ե Վ
ՔԵՌԻ ԲԵԼՈՄՈՐԻ ՄԱՍԻՆ

Պ Ե Տ Յ Ր Ա Տ

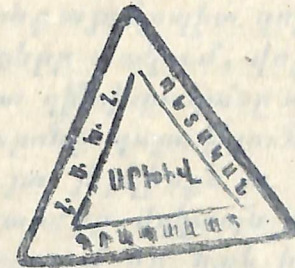
31 JAN 2018

Լ. ԿԱՍՍԻԼ

ՀԵՔԻԱԹ
ԱԼՅՈՇԿԱ-ՌՅԱԶԱՆԻ
ՅԵՎ
ՔԵՌԻ ԲԵԼՈՄՈՐԻ ՄԱՍԻՆ

Նկարները Տ. ԶՎՈՆԱՐԵՎԱՅԻ

Թարգմ. Ա. ՀԱՅՐՅԱՆ

1936

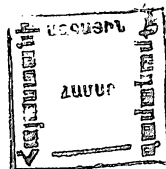
ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ

Տեխ. խմբագիր՝ Գ. Զեմյան
Սրբազորներ՝ Հ. Մամուկյան, Հ. Դուրխանյան

Հրատարակչ. 3719
Գլավիտի լիազոր Կ. 1063
Պատվեր 604
Տեղաժ 5000

Պետհրատի տպարան
Յերեկան, II Գնունի, 4

11-28565

Կար յերկու ծով ու նրանց միջև մի յերկար լեռ։
Ապրում եյին յերկու հարեաններ ու նրանց միջև յերկար վեճ եր գնում։

Ծովերից մեկը կոչվում եր Սպիտակ, մյուսը՝ Բալթիկ։
Հարեաններից մեկը մի բարեսիրտ նկարչուհի յեր, իսկ մյուսը՝ կոմունիստ զինվորական — մի խիստ մարդ։

Նրանք վիճում եյին գույների մասին։ Նկարչուհին սիրում եր միայն շոյող և նուրբ գույներ։ Նա սիրում եր վարդագույնն ու յերկնագույնը։ Նա սիրում եր արծաթագույնն ու վոսկեգույնը, իսկ ուրիշ գույներ նա տեսնել անգամ չեր ուզում։

— Ախ, հեռացրեք այդ կոպիտ գորշ գույնը, — բացականչում եր նա և աչքերը փակում, վոր չտեսնի։

Իսկ կոմունիստ զինվորականը տեսել եր և գիտեր այն բոլոր ներկերը, վորոնք գոյություն ունեն կյանքում։ Նա սիրում եր կապույտ յերկինքն ու կանաչ խոտը, սիրում եր պիոններն իր կարմիր վզկապն ու նրանց վարդագույն թշերը։ Բայց նա սիրում եր նաև իր գրատի գորշ գույնն ու հոտը այն սև ներկի, վորով գրքի տառեր են տպում։

Ամբողջ ուրը նկարչուհին իր սենյակում գեղեցիկ նկարներ եր նկարում։ Նա նկարում եր կապույտ յերկինքն ու վարդագույն արշալույսը, վոսկեգույն դաշտերն ու արծաթագույն լուսինը։ Այդ ժամանակ նա այնպես եր հուզ-

վում, վոր արցունքները թափվում եյին: Արցունքները թափվում ու կաթում եյին ուղղակի ներկի մեջ: Յե՛վ ըստացվում եյին ջրալի, ավելի քան ջրալի ներկեր: Յե՛վ ընդհանրապես նա շատ լալկանն եր. բայց նա վոչ մի պայմանով չեր ընդունում իր լալկան լինելը: «Ախ, ինչ եք ասում, յերբեք ել այդպես չի, — ասում եր նա, — յես ամենեին ել լալկան չեմ: Յես բարեսիրտ եմ, և լաց եմ լինում միայն յերեք դեպքում. առաջինը — տրտմությունից, յերկրորդը — ուրախությունից, և յերրորդը — յերբ վոչ տրտմություն կա, և վոչ ել ուրախություն: Այդ ժամանակ յես լաց եմ լինում, վորովհետեւ ինձ համար տխուր ե լինում: Ահա և բոլորը»: Իսկ կոմունիստ գինվորականն իր կյանքում, ճիշտ ե, լաց ե յեղել միայն յերեք անգամ: Առաջին անգամ նա լաց յեղավ յերեխա ժամանակը, յերբ իր կոշկակար վարպետն իրեն փողոց շարտեց: Յերկրորդ անգամ — յերբ քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ հիվանդացել եր տիֆով. նա ուզում եր վոտքի կանգնել, վոր կուվելու գնա, բայց նրա փոսները ծալվում եյին... Յե՛վ յերրորդ անգամ կոմունիստ գինվորականը, այդ խիստ մարդը, լաց յեղավ, յերբ մեռավ Լենինը: Ահա և բոլորը: Իսկ տխրելու համար նա ժամանակ չունեւ: Գիշեր ու ցերեկ նա զբաղված եր բարձր, կանաչ տանը: Այդ տունը կանգնած ե Մոսկվայի մեջտեղը, Լուբյանսկ բլրի վրա: Այնտեղից, ինչպես հրշեջ դիտանոցից, յերևում ե ամբողջ խորհրդային յերկիրը: Այնտեղից հետևում են, թե արդյոք վատ մարդիկ չեն պատրաստվում փասելու, թե արդյոք թշնամիները չեն մտադրվում հարձակվելու մեր սահմանների վրա: Այդ տունը կոչվում ե ՊԲՎ: Այնտեղ մարդիկ հսկում են գիշեր ու ցերեկ: Նրանք զգաստ են գիշեր ու ցերեկ: Նրանք կոչվում են չեկիստներ:

— Յես բարեսիրտ եմ, իսկ դուք խիստ մարդ եք, — ասում եր նկարչուհին կոմունիստին: — Իո՛ւք չեկիստ եք, դուք՝ ՊԲՎ եք:

Յե՛վ նրանք միշտ վիճում եյին: Նկարչուհուն ծանոթ եր միայն քաղցրը, իսկ չեկիստ կոմունիստը փորձել եր նաև

դառը: Նկարչուհին միայն ու միայն լույսն եր նկարում, իսկ չեկիստը նկատում եր նաև ստվերները: Բայց նրանց վեճի գլխավոր շարժառիթը յեղավ Ալյոշան, — Ռյազան մականունով:

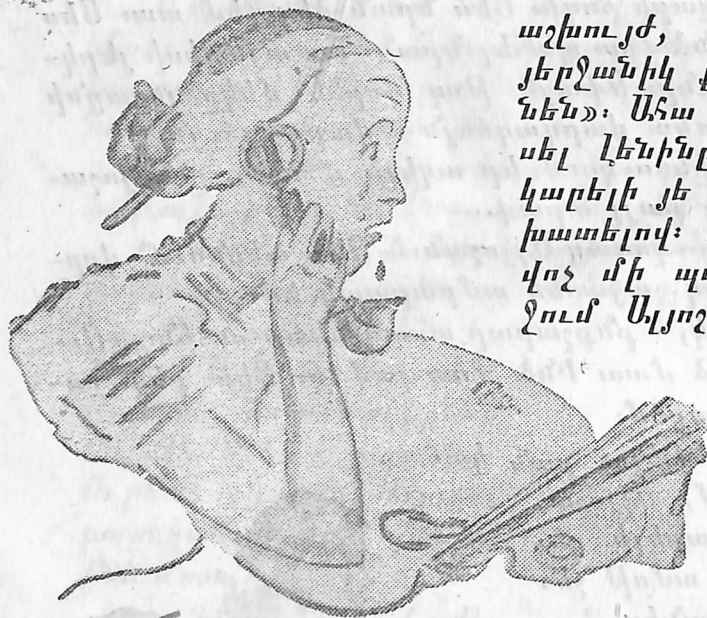
2

Ալյոշան Ռյազանից յեկած անապաստան տղա յեր: Նրա հորն ու մորը սպիտակներն սպանել եյին քաղաքացիական կռվում: Իսկ Ալյոշան մանկատնից փախավ, վորովհետև վիրավորվել եր կիսելի համար: Ալյոշան շատ եր սիրում կաթով կիսելը: Նա կիսելն ուտում եր դանդաղ և խաղալով: Նա ուտում եր կիսելը պնակի յերկու կողքերից, և կաթը թափում առաջացած փոսիկների մեջ: Մեջտեղում մնում եր կիսելի միջնապատը, վորն Ալյոշան ուտում եր ամենից վերջը: Բոլոր յերեխաներն արդեն վաղուց ընթրել, բերանները մաքրել և գնացել եյին քնելու, մինչդեռ նա մենմենակ խաղում եր կիսելի հետ: Կառավարչուհին նրան շտապեցնում և վերցնում եր գդալը, վոր կիսելն ու կաթն իրար խառնի, բայց Ալյոշան բղավում եր.

— Մի քանդիր, մի քանդիր ասում եմ: Դա իմ ամբարտակն ե:

Յե՛վ կռվում եր: Մի անգամ նա այնպես ուշ նստեց կիսելն ուտելու, և այնպես բարձր «մի քանդիր» բղավեց, վոր արթնացրեց բոլոր յերեխաներին: Յերեխաները վախեցան: Կառավարչուհին Ալյոշայից խլեց պնակը: Այն ժամանակ Ալյոշան նրա ջգրու փախավ մանկատնից: Նա անապաստան դարձավ: Նրան կանչում եյին Ալյոշկա-Ռյազան:

Մի հանգստի օր կոմունիստ-չեկիստը և նկարչուհին զբոսնում եյին Մոսկվայում: Նրանք զբոսնում եյին և վիճում: Նրանք վիճո՞ւմ եյին յեղանակի մասին: Նկարչուհին միայն խաղաղ յեղանակն եր սիրում, իսկ չեկիստը սիրում եր քամին, և մրսելուց չեր վախենում: Այդտեղ նրանք տեսան փնթի անապաստանին:

աշխույժ, յերիտասարդ ու
յերջանիկ քաղաքացիներ լի-
նեն»։ Ահա թե ինչպես ե ա-
սել էինք։ Իսկ յերջանիկ
կարելի չէ լինել միայն աշ-
խատելով։ Բայց նկարչուհին
վոչ մի պայմանով չէր զի-
ջում Ալյոշային։ Նա ասում

էր, վոր ինքը վոր-
բին կգաստիա-
րակի։

Ալյոշան տեղա-
փոխվեց նկար-
չուհու մոտ։ Նա
կիսել եր ուտում,

բայց լվացվել չէր ցանկանում... Լվացարանի ջուրը նա
թափում էր հատակին։ Նա մատներով ջրափոսեր էր շի-

նում։ Զրափոսե-
րի միջև նա կա-
մուրջներ էր կա-
ռուցում։ Յեվ

յերբ մի գեղեցիկ
առավոտ նկար-
չուհին վերա-
դարձավ կոոպե-
րատիվից, տանը
նա վոչ Ալյոշա-
յին գտավ, վոչ
կապույտ ներկը,
և վոչ ել վարդա-
գույնը։ Ալյոշան
գողացել էր ներ-
կերը։ Ալյոշան
փախել էր։

— Ախ, — լա-
լիս ենք։ — Բըռ-

նեցեք նրան, տարեք նրան։ Ինչ անշնորհակալ տղա յե
Յես այժմ նկարել չեմ կարող։ Նա գողացել է իմ կապույտ
և վարդագույն ներկերը։ Յեվ այժմ իմ բոլոր նկարները
սև են դուրս գալիս։ — Յեվ նա այնպես էր լաց լինում հե-
ռախոսի փողի մեջ, վոր խոնավությունը հեռախոսի թե-
լերով գնաց ու շուտով չեկիստի սեղանի վրա, վորտեղ
դրված էր հեռախոսը, լճակ գոյացավ։

3

Անցավ մի քանի տարի։ Ալյոշայի
մասին ձեն-ձուն չկար։ Մի անգամ
ուշ գիշերով չեկիստն ավտոյով տուն
էր գնում։ Անկյունում նա տեսավ
հուզված ամբոխին։ Գող եյին բռնել։
Գողին ուզում էյին ծեծել։ Ահա, ինչ-
վոր մեկը ձեռքը բարձրացրեց... Ձե-
կիստը մեքենայից դուրս թռավ և բըռ-
նեց բարձրացրած ձեռքը։

— Ձհամարձակվեք ծեծել։

— Եհե, խիստ մարդ ե, թույլ չի տա-
լիս գողին խրատենք։

— Մենք այդպես չենք խրատում, — խստորեն ասաց չե-
կիստը։ — Գնանք, քաղաքացի, հետևիր ինձ։

Յեվ նա գողին տարավ իր հետևից։ Ամբոխն աղմկում
էր, իսկ գողը դողում էր։

— Թողեք ինձ, — ասաց գողը, — յես ջահել աղա յեմ։ Յես
ել չեմ անի։

Ձեկիստը նայեց նրան, և նրանք ճանաչեցին միմյանց։

— Ահա և հայրենակցի հանդիպեցի, — ասաց չեկիստը։ —
Եհ, Ալեքսեյ, բարեկամս. ահա թե դու ինչ ես դարձել։ Քո
գործերը վատ են։

— Եհ, թող այդպես լինի, — ասաց Ալյոշան։

— Ինչո՞ւ դու այն ժամանակ փախար։ Կգայիր ինձ մոտ,
յես քեզ կուղարկեյի կոմունայում աշխատելու։ Տես վոր-
տեղ են քո ընկերները։ Կար գող Սերեգա, իսկ հիմա դար-

ձել ե ինժեններ Սերգեյ: Կար Պավլիկ-ժուլիկ, իսկ հիմա նա դարձել ե ողաշու Պավել: Կար մուրացկան-Նիկոլայ, իսկ հիմա նա դարձել ե դերասան Նիկոլայ: Կար կովարար-Վասյուկ, վորը հիմա դարձել ե բժիշկ Վասիլի Իվանովիչ: Իսկ դու Ալյոշկա-Ռյազան եյիր, այժմ դարձել ես գող Ալեքսեյ:

— Ե, հետո ինչ, — ասաց Ալյոշան, — յես բուրժուաներից եմ գողացել:

— Մեզ մոտ բուրժուաներ չկան: Դու հենց մերոնց ես կողոպտել: Դու քո յերկրից ես գողացել: Հիշելն անգամ զգվելի յե:

Այսպես ասաց չեկիստը: Ալյոշան վոչինչ չպատասխանեց: Չեկիստը նրան բերեց ՊԲՎ-ի շենքը: Չեկիստը նրան բերեց իր առանձնասենյակը: Չեկիստի առանձնասենյակում կախված եր մի մեծ քարտեզ: Քարտեզի վրա կար յերկու ծով, իսկ ծովերի միջև սար — Թերակղզի:

— Ահա, Ալեքսեյ, — ասաց չեկիստը, — դու կգնաս Մեդվեժի սարը՝ ծովերի առաջը փակելու: Դա արդեն կիսել չե, դա լուրջ գործ ե: Իսկական ամբարտաշներ պիտի կառուցես, իսկական ջրանցքներ պիտի փորես, վոր մեր նավերն ուղիղ ճանապարհով լողան մի ծովից մյուսը, թե չե նրանց համար հիմա հեռու յե շուրջանակի գնալը:

— Եհ, հետո ինչ, — քրթմնջաց Ալյոշան, — միկնույն ե կխաչեմ:

— Չես փախչի, յես քեզնից մարդ կպատրաստեմ:

— Իսկ մի՞թե յես հիմա մարդ չեմ:

— Դեռ վոչ, — ասաց չեկիստը և Ալյոշային տարավ քարտեզի մոտ:

— Ահա, տես Սկանդինավիան: Սա վոչ թե կղզի յե, այլ Թերակղզի: Յեվ դու ել վոչ թե մարդ ես, այլ կես մարդ:

Յեվ Ալյոշա-Ռյազանին ուղարկեցին Մեդվեժի սարը:

Ալյոշային ուղարկեցին ծովերը միացնելու: Գնացքը Ալյոշային տարավ դեպի հեռավոր հյուսիս, դեպի ցուրտ լճերը, կարծր ժայռերը, վայրի անտառները:

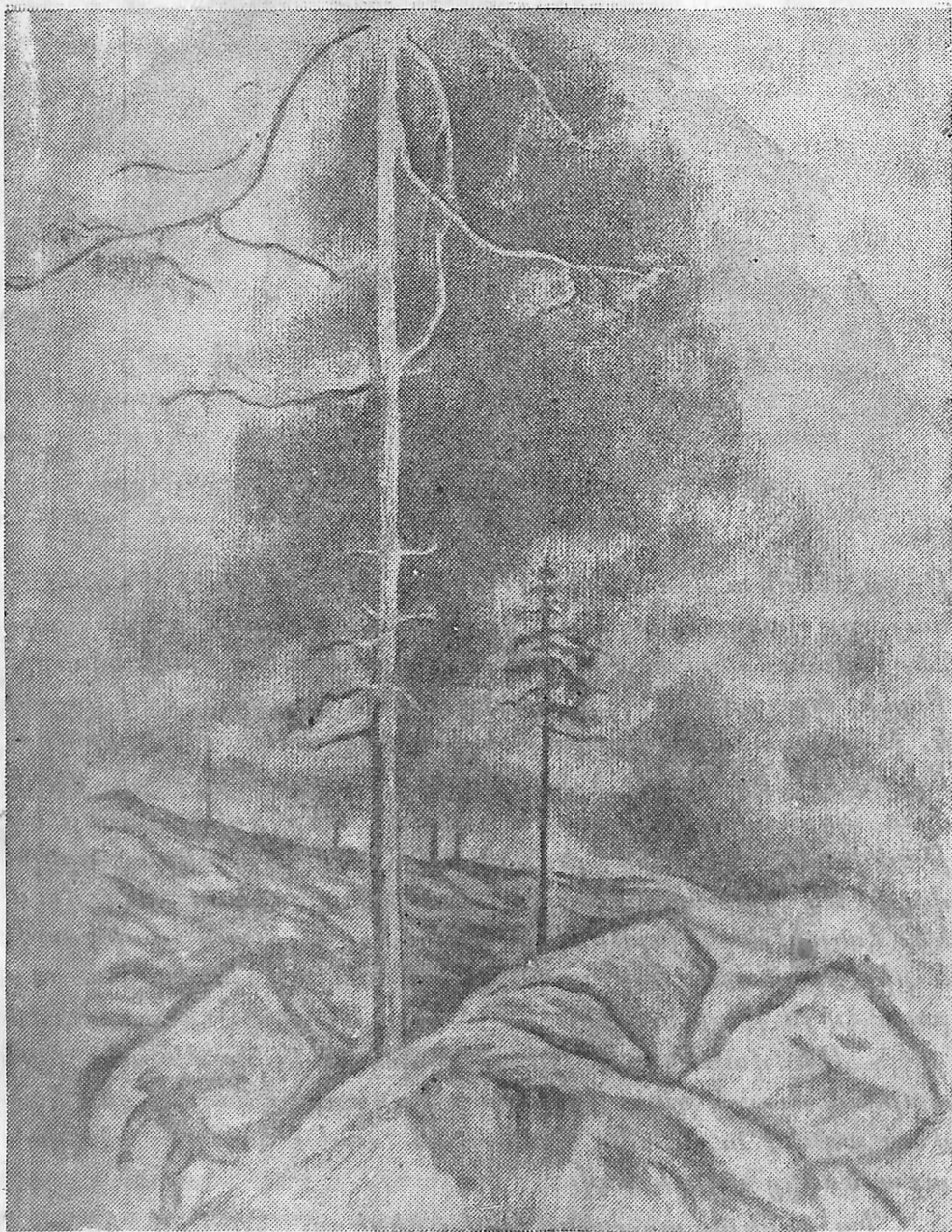
Գիշերը գնացքում Ալյոշան սոսկալի յերազ տեսավ: Նա յերագում տեսավ, վոր իր դեմը դուրս յեկան վախեցած

Թռչուններն ու գազանները: Արջերը անգսնգալով եյին գնում, գայլերը վազում, աղվեսները փախչում եյին, նապաստակները վոստոստում: Թռչում եյին բուերն ու ագռավները: Քամի յեր առաջանում նրանց ծանր թևերից: «Ով կարող ե, թող ազատվի», գոռում եյին գազանները: «Ազատվիր, Ալյոշա», — ծվծվում եյին Թռչունները: — Մեդվեժի սարի մոտ սարսափելի վորոտ ե լավում: Յերկնքից բարեր են թափվում: Դետերը լեռնանում են: Ժայռերն որորվում են կաթնատամների պես: Անտառները ճեղքվում են: Հողը մինչև յերկինք ե Թռչում: Ալյոշան վախեցավ, և քիչ եր մնում վոր արթնանար, բայց այնտեղ նա ուրախ ձայն լսեց:

— Մի վախենա, Ալյոշա: Վախկոտներին մի լսի: Համարձակ առաջ գնա, ծովերը միացրու: Լնտրիր քեզ համար ազնիվ ուղի, մեզ համար ել ուղիղ ճանապարհ բաց արա ծովից մինչև ծով:

Դա ձկներն ասացին, համար ձկները: Ձկները ծեծում եյին ափերը: Ձկների արծաթագույն խումբը լողում եր գազանները դիմաց:

Ալյոշային տարան Մեղվեժի սարը: Այնտեղ ճամբար կար, իսկ ճամբարում ապրում էյին նախկին գողերն ու նախկին ավազակները, առաջվա ֆասարարներն ու հին բուրժուաները, յերեկվա խուլիգաններն ու խորհրդային յերկրի մյուս թշնամիները: Շուրջն անտառն էր ձգվում: Յերկինքն ամպել էր: Քարերը կիտվել էյին: Յուրտ էր, պահակներ չկային, բայց ամեն տեղ յեռում էր աշխատանքը: Աշխատանքը վորոտում էր հորիզոնից-հորիզոն, ծովից-ծով: Մարդիկ կացիններով հեղեղել էյին անտառը, և անտառը նրանց ճանապարհ էր տալիս: Մարդիկ պայթեցնում էյին գրանիտյա ժայռերը, և հողն ախ քաշելով թռչում էր յերկինք: Մարդիկ ջրանցքներ էյին փորում քարե սարի միջով, վորպեսզի ծովերը միացնեն: Նրանք կառուցում էյին ամբարտակներ, վորպեսզի ջուրը չհեղեղի ափերը:

«Ձեմ ուզում աշխատել: Կփախչեմ,— մտածեց Ալյոշան և շուրջը նայեց:— Այ թե խորամանկ ժամապահներ են, հա՛, ծածկվել են և չեն յերևում: Իսկ յեթե փախչես, իսկույն թփերից կսկսեն կրակել»:

Յեվ վորպեսզի ստուգի այդ, Ալյոշան վազեց դեպի անտառ: Նա վազում էր և շուրջը նայում: Բայց վոչ վոք չփորձեց նրա առաջը կտրելու: Նրա վրա ուշադրություն դարձնող էլ չեղավ: Բոլորն զբաղված էյին իրենց դժվար աշխատանքով: Բոլորն աշխատում էյին: Ալյոշան նույնիսկ վիրավորված զգաց, վոր իրեն վոչ վոք չի հսկում, վոր ինքը վոչ վոքի հարկավոր չէ: Նա տխուր ու տրտում հասավ ճամբար: Նրա դիմաց հայտնվեց Քեռի Բելոմորի բրիգադը: Քեռին ինքն անցյալում յեղել էր հռչակավոր ավազակ: Նա կողոպտում էր նավերը և կանգնեցնում գնացքներն ընթացքի ժամանակ: Իսկ այժմ նա դարձել էր հարվածային — դաստիարակիչ:

— Եյ, ոյազանցի, դու ինչո՞ւ չես աշխատում,— հարցրեց Ալյոշային բեխավոր քեռի Բելոմորը: — Մեզ մոտ ով չի աշխատում, նա թրջված հավի շքանշան է ստանում:

— Եհ, թող աղբակներ լինին, — յես չեմ աշխատի, — ասաց Ալյոշան: — Իսկ ինչո՞ւ ինձ վրա վոչ վոք չի հսկում. չե՞ վոր յես կարող եմ փախչել:

— Չես փախչի, քեզ խոսքը կպահի:

— Այդ ի՞նչ խոսք ե:

— Լենինյան խոսքը:

— Յես Լենինին վոչ մի խոսք չեմ տվել:

— Սակայն Լենինը մեզ բոլորիս խոսք ե տվել, վոր մենք յերջանիկ քաղաքացիներ կլինենք: Մի՞թե դու չես հավատում Լենինին: Մի՞թե դու չես ուզում յերջանիկ լինել:

Քեռի Բելոմորը պատմեց, վոր իր բրիգադում յերեսուներկու տղաներ են, յերեսուներկու ջրանցք կառուցողներ, յերեսուներկու նախկին գողեր և անապատաններ: Առաջ նրանք ել ուզում եյին փախչել: Բայց ահա նրանք կառուցում են ամենալավ ամբարտակը և բոլորը նրանց հարգում են:

— Գնանք մեզ մոտ, կլինես յերեսուներեքերորդը, — ասաց քեռի Բելոմորը. — յերեսուներեքերորդ հարվածայինը, ամենից կարճիկը:

Ալյոշան ուզում եր ասել «չեմ գա», բայց քեռի Բելոմորի տղերքն այնպիսի հպարտությամբ նայեցին Ալյոշային, վոր նա վորոշեց ապացուցել նրանց, թե ինքը՝ Ալյոշան ինչպիսի աշխատող ե:

— Եհ, հետո ինչ, — ասաց նա, — յես ել կգամ, բանն ինչումն ե:

Իսկ ինքը մտածեց. «Յես նրանց միայն կապացուցեմ, վորպեսզի նրանք չմեծամտանան, իսկ հետո միևնույն ե, կփախչեմ»:

Յեվ բրիգադը գնաց դեպի ամբարտակը: Նրանք յերգ եյին յերգում յերեսուներեք ձայնով:

Ահա գնացին ծովն ամբարտակելու

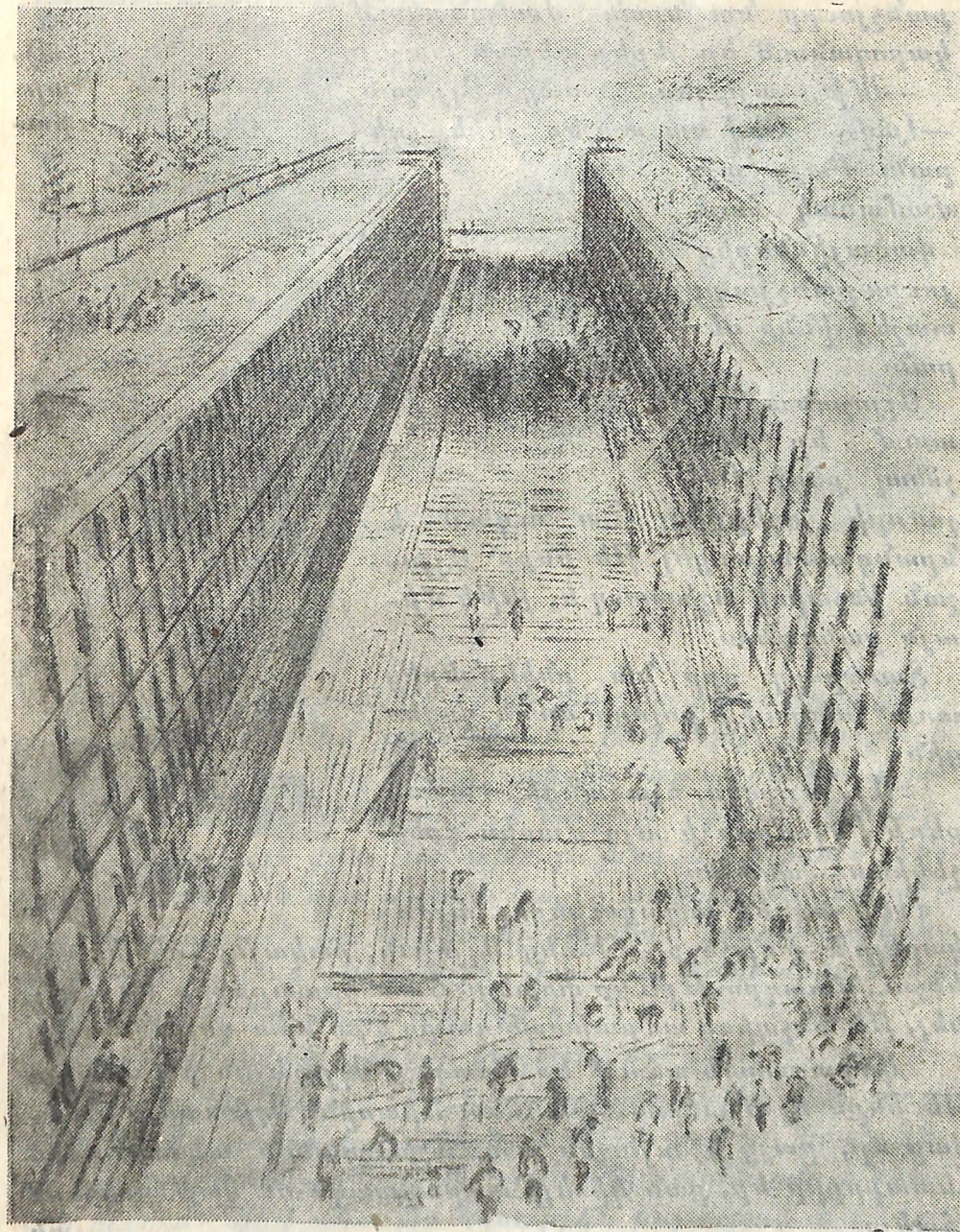
Հսկաներն այն՝ յերեսուներեք.

Կարիճներ են՝ տղերքը բոլոր,

Բրիգադիւններն են յերիտասարդ:

Յեվ տանում ե նրանց գողը նախկին —

Պանծալի Բելոմոր քեռին:

«Հիմա յես նրանց կապացուցեմ, թե յես ինչպիսի աշխատող եմ», — ինքն իրեն ասաց Ալյոշան, և մի ակնթարթում մի գերան տառեց: Բայց հարվածայիններին յուրաքանչյուրը նույնքան ժամանակում կարողանում էր յերեք գերան տառել:

— Ախ, այդպես, — ասաց Ալյոշան, — Լավ... — Յեվ նա տառեց յերեք գերան: Բայց այդ ժամանակ հարվածայիններից յուրաքանչյուրը տառեց իննը գերան:

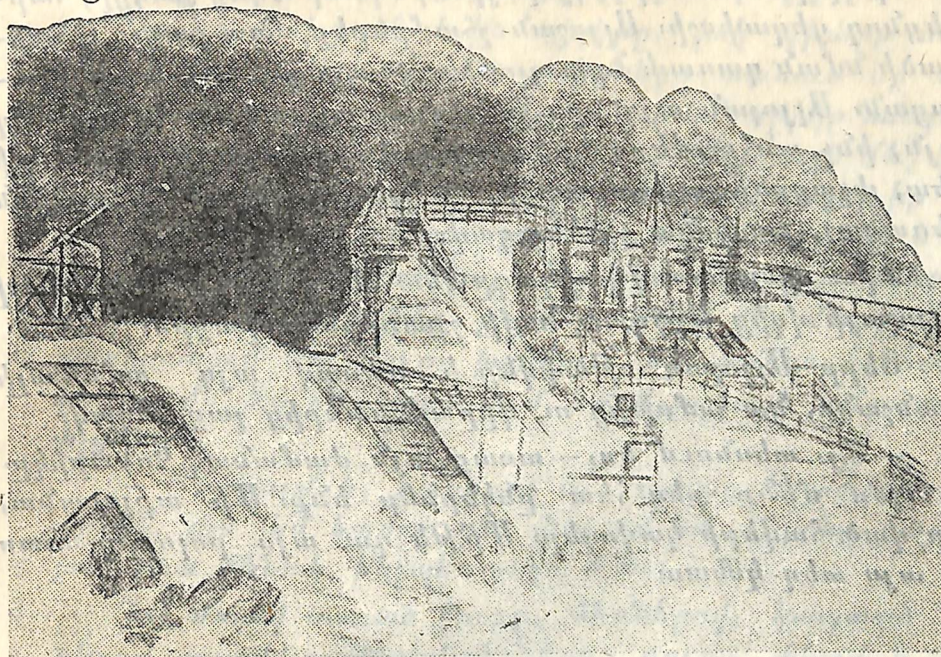
Ալյոշան աշխատում էր հետ չմնալ քեռի Բելոմորի տղերքին: Նա ուզում է նրանց ապացուցել, թե ինքը՝ Ալյոշան ինչպիսի աշխատող է, յեթե միայն ցանկանա:

Տասերորդ ուրը նա ընկերներից առաջ անցավ և բոլորը նրան գովեցին:

— Այ, այդպես, ուրազանցի, — ասաց քեռի Բելոմորը և այդ մասին գրեց չեկիստ — պետին:

«Դե, արդեն ապացուցեցի, այժմ կարելի է փախչել», — վճռեց Ալյոշան, սակայն, չգիտես թե ինչու, մտադրութունը փոխեց: Շատ հետաքրքիր էր տեսնել, թե ինչպիսի ամբարտակ դուրս կգա նրա գերաններից:

Ամբարտակն աճում էր արագ, և Ալյոշային թվում էր, թե ինքն ել է աճում նրա հետ միասին: Աշխատելը դժվար էր, բայց և այնպես այդ աշխատանքն անհամեմատ հետաքրքիր էր, քան կիսեղի ամբարտակն ու կաթնապուրի լճակը:

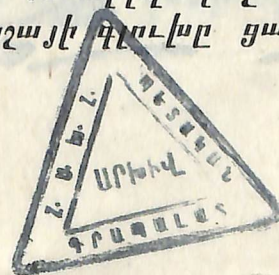

11-2855894

Ճամբարում ապրում էր մի վատ մարդ՝ քաղաքացի Կոնտրիկ անունով: «Ձեմ ցանկանում յերջանիկ քաղաքացի լինել, իսկ դուք ուժով ինձ այդպիսին չեք դարձնի» — այսպես էր մտածում Կոնտրիկը, և ամբողջ ուրերով թավալվում մահճակալի վրա: Նա տխուր յերգ էր յերգում հին կյանքի մասին, և նրա խուլոտ ձայնը տարածվում էր ամբողջ ճամբարում: Նա կուպիտ էր վարվում դաստիարակների հետ, և կռվում ընկերների հետ: Նա հրաժարվում էր աշխատելուց: Նա «հրաժարվող» էր:

Նրան թրջված հավերի կավալեր գրեցին:

Կոնտրիկն ուզում էր ճամբարից փախչել: Նա փորձում էր Ալյոշային ել համոզել: Նա կանչում էր նրան դեպի տաք յերկրներ: Բայց Ալյոշան այդ մասին լսել անգամ չեր ուզում: Յեվ ահա թե Կոնտրիկն ինչ արավ այդ ժամանակ: Մի անգամ Ալյոշայի դուռը ցավեց: Կոնտրիկը

հոտ քաշելու համար Ալյոշային գաղտնի տվեց քաղցր, հարբեցնող պեղափողի: Ալյոշան չհամբերեց, հոտ քաշեց և հարբածի նման դառավ: Նրա գլուխը պտտվեց և վոտները թուլացան: Ալյոշան այդ ուրը շատ վատ աշխատեց: Նա չարավայն, ինչ անհրաժեշտ էր, կոպիտ վարվեց քեռի Բելոմորի հետ, փչացրեց ամբարտակի անկյունը: Նրան խնդրեցին հեռանալ, բայց նա չըհեռացավ:

Նրա պատճառով բրիգադը հետ մնաց մյուսներից: Յեվ Ալյոշայի վզից թրջված հավի շքանշան կախեցին:

Յերբ Ալյոշան սթափվեց և տեսավ այդ ամոթալի շքանշանը, նա ամոթից ու վերավորանքից լաց յեղավ:

— Այ, տեսնում ես, — ասաց այն ժամանակ Կոնտրիկը. — այժմ մենք քեզ հետ ընկերներ ենք: Մի աքլորանա, թրջված հավերի կավալեր: Միթե դու այս բոլորից հետո ել այս տեղ կմնաս:

Յեվ Ալյոշան վճռեց բոլորի ջիգրու փախչել:

Նրանք փախչում էին գիշերը, իսկ գիշերը սև էր, գիշերը փոթորկալի: Քամին ալիքները տանում էր դեպի չավարտված ամբարտակը: Ալյոշան Կոնտրիկը հանդարտ, գաղտնագողի անցան ճամբարի միջով: Ալյոշայի մեջ ցանկություն առաջացավ մի վերջին անգամ նայել իր ամբարտակին, վորն այնպես լայն էր, այնպես բարձր և այնպես գեղեցիկ: Յեվ հանկարծ նա նկատեց, վոր ալիքները թրջում են, վոր հողմը շարժեց թմբի մի մասը: Զուրը բարձրանում էր: Զուրը խցկվում էր, քանդում, հղկում, կտրտում: Զուրն սպառնում էր Ալյոշայի ամբարտակը փլցնել:

— Քանդում ե, քանդում ե, — գոռաց Ալյոշան: — Կոնտրիկ, յես չեմ կարող, յես վազում եմ մերոնց հայտնելու: Գնա մենակ, ինչպես ուզում ես:

Նա մտավ սառած ջուրը, ձեռներով, կապտած ձեռներով շոշափեց փնավածքները, դուրս յեկավ և դեպի ճամբար վազեց գոռալով. «Քանդում ե, քանդում ե»:

Յեվ քեռի Բելոմորի տղերքը մի անգամից վեր թռան: Յեվ ինքը՝ քեռի Բելոմորը փոշտաց ու զարթնեց: Նա զարթնելուն պես գլխարկը դրեց: Ճամբարում թմբուկներ էին զարկում: Վորոտում էր ահագանգը: Ծածանվում էին դրոշակները: Փայլատակեցին լուսարձակները, հնչեց նվագախումբը:

Ջրանցքի մարտիկները շտուրմի գնացին: Նրանք գընում էին ամբարտակը փրկելու: Քամին փչում էր դեմից: Անձրևը թափվում էր: Զուրը ծեծում էր ափերը. բոլորից առաջ բայում էր քեռի Բելոմորը և նրա յերեսունյերեք հսկաները:

Հարվածայիններն աշխատեցին ամբողջ գիշերն ու ամբողջ ցերեկը:

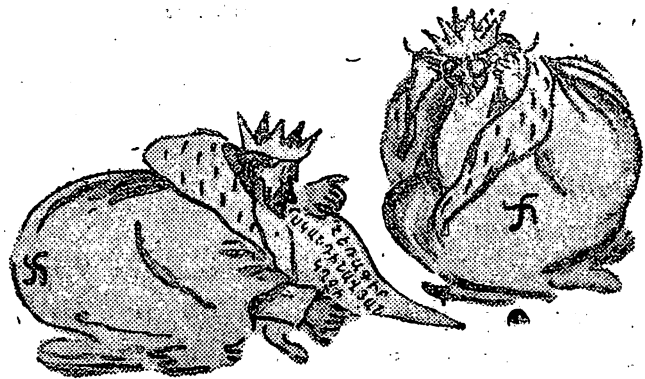
Ալյոշան ամբարտակից չհեռացավ ամբողջ գիշերն ու ցերեկը: Սառը ջրում նա մրսեց և հազում էր: Քեռի Բելոմորը պատվիրեց նրան տուն գնալ: Ալյոշան չեւ ուզում,

— Արտասահման,— զարմացավ պետր: — Ո՞ւմ:

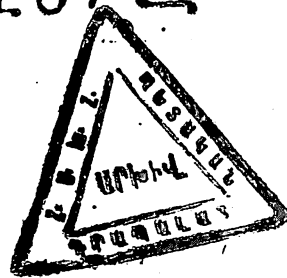
— Շվեդական և նորվեգական թագավորին,— ասաց Ալյոշան և կարդաց իր կազմած հեռագիրը:

«Քաղաքացի թագավորներ և յերկիր կառավարողներ,
— կարդում եր նա: — հայտնում ենք ձեզ, վոր այժմ դուք
ապրում եք վնչ թե թերակղզում, այլ իսկական կղզում:

Բեւոմորի բրիգադի անդամ նախկին կես մարդ, իսկ
այժմ իսկական մարդ՝ Ալեքսեյ-Ռյազան, կարմիր դրո-
շակակիր»:

ՎԵՐՋ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0937834

4 янв. 1961
4170 50 ч.

4

11
28565

Л. К А С С И Л Ь
СКАЗКА ОБ АЛЕШКЕ РЯЗАНЬ
и ДЯДЬКЕ БЕЛОМОРЕ
ГИЗ ССР АРМЕНИИ ЕРЕВАН 1936